

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Papp Géza(címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a dr. Tímár Anikó ügyészáltal képviselt Legfőbb Ügyészség (1055 Budapest, Markó utca 16.) I. rendű és II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. október 30. napján kelt 25.P.23.786/2012/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt és a II. rendű alperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az I. rendű alperesnek járó perköltségre, valamint az illetékek megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a becsületét és az emberi méltóságát azon közlésével, mely szerint az előzetes letartóztatása meghosszabbítása ügyében tartott ülésen az eljáró ügyész úgy nyilatkozott: „maga az ördög áll bíróság előtt.”

Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, valamint elégtétel adására és 100.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta, megítélése szerint a körülmények arra utaltak, hogy a felperes által sérelmezett közlés nem volt olyan súlyú, mint amely személyiségi jogsértés megállapítását indokolná.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 10.000 forint perköltséget, valamint 15.000 forint illetéket külön felhívásra a Magyar Államnak. A felek a perrel felmerült költségeiket maguk kötelesek voltak viselni.

Egyebekben a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg 31.837 forint, míg az alperest 42.403 forint le nem rótt kereseti illetéket a Magyar Államnak külön felhívásra.

Ítéletében ismertette az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 8. § (1) bekezdését, 54. § (1) bekezdését, 59. § (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. § (1) bekezdését, 76. §-át, 84. § (1) bekezdésének a)-e) pontjait, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 28. § (1) bekezdését, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 3. § (5) bekezdését, 163. § (2), (3) bekezdéseit, 164. § (1) bekezdését, 206. § (1), (3) bekezdéseit, a továbbá a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalását és az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatát.

Elsődlegesen az eljáró ügyész II. rendű alperes permegszüntetés iránti kérelméről döntött, melyet nem ítélt alaposnak. Ezt azzal indokolta, hogy a személyiségvédelem bárkivel szemben követelhető, független a jogosult és kötelezett közötti kapcsolattól. Leszögezte, hogy a személyiségvédelmi intézkedés azzal szemben alkalmazható, akinek a magatartása a jogsértést megvalósította. Az alkalmazott által a munkakörében elkövetett személyiségi jogsértés miatt a károkozó és a munkáltató is felelőssé tehető.

A felperes által kifogásolt „maga az ördög áll előttünk” közlést vizsgálva, annak szöveggörnyezetét is értelmezve, arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű alperes által tett nyilatkozat véleménynyilvánító jellegű. Ezzel összefüggésben támaszkodott a II. rendű alperesnek a büntetőeljárás során tett nyilatkozatára, mely szerint olyan összefüggésben tette a nyilatkozatát, hogy a rendőrségi szakzsargonban az ördög a bünszervezet irányítóját, vagyis csoportvezetőjét jelöli. Ilyen körülmények között pedig felperes szerepére utalt a bűncselekmény sorozatban.

A kihallgatott tanúk vallomása alapján arra következtetett, hogy a rendőrségi szakzsargon országos szinten nem használja az ördög kifejezést a bünszervezet fejére. A felperes által sérelmezett alperesi kijelentés nem dehonesztáló, a társadalmi megbecsülését és emberi méltóságát az alkalmazott kifejezés nem sérthette.

A becsületsértés megállapítását sem tartotta megalapozottnak, mivel a kijelentés ugyan objektíve alkalmas az emberi méltóság, a társadalmi megbecsülés csorbítására, azonban a büntetőeljárás kereteire figyelemmel a vélemény és a kritika határain belül maradt, öncélú becsmérlést nem tartalmaz. Amikor a II. rendű alperes indítványt tett a felperes előzetes letartóztatásának meghosszabbítására, a felperes helyzetének kihangsúlyozása miatt nyomatékosította a mondanivalóját a sérelmezett közléssel.

Kifejtette, hogy az ügyészi magatartás nem ütközött az ártatlanság védelme követelményének tiszteletben tartásába, mivel a vádhatóság a gyanúsított személyt az eljárás során nevezheti terheltnek, és ez a személyiségi jog sérelme nélkül történhet. Az „ördög” kifejezéssel az eljáró ügyész nem sértette meg a terhelt ártatlanság védelméhez fűződő jogát, mivel az nem hordoz olyan jelentéstartalmat, mellyel az ügyész a feladata ellátása során a szükséges mértéket túllépne.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a felperes keresetének jogalapját nem találta megfelelőnek, a jogkövetkezmények sem kerülhettek alkalmazásra.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes és a II. rendű alperes terjesztettek elő fellebbezést.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte.

Álláspontja szerint a jogállamban megengedhetetlen, hogy a büntetőeljárás során eljáró ügyész a vádlottat ördögnek titulálja, megsértve ezzel az emberi méltóságát, vallási meggyőződését és személyiségi jogait.

A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának megváltoztatását indítványozta. Kérte a permegszüntetés iránti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát. Ezen túlmenően kérte az alperes 42.203 forint feljegyzett illeték államnak megfizetésére vonatkozó kötelezettség mellőzését.

Megítélése szerint a hatályos Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja kimondja, hogy a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani, vagy a pert meg kell szüntetni abban az esetben, ha a munkáltató helytállási kötelezettsége körébe tartozó személyhez fűződő jogot sértő tevékenység és egyéb károkozás miatt a pert a munkavállaló ellen indították. Előadta továbbá, hogy megítélése szerint a felperes célja a vele szembeni perindítással az volt, hogy a továbbiakban ügyészként ne járhasson el a büntetőeljárásban. A felperes a perindítással elérte, hogy elfogultságot kellett bejelentenie, és az ügyet másnak kellett átadnia. A felperesi hivatkozások gyakorlattá válása teljesen ellehetetlenítené az ügyészi munkát. A Pp. módosított szabálya alkalmas a hasonló veszélyes gyakorlatok megakadályozására.

Előadta továbbá, hogy a perköltségben marasztaló ítéleti rendelkezés részről nem következtethető, hogy mely alperesnek kell a feljegyzett illetéket viselnie, és a marasztalás nyilvánvalóan elíráson alapszik.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból okszerűen vonta le a jogi következtetéseit, ezt helyesen indokolta, és a jogszabályok megjelölésével megalapozottan utasította el a keresetet.

A Fővárosi Ítéletábrla a 2.Pf.22.289/2013/8-I. végzésével a pert a II. rendű alperessel szemben megszüntette és a II. rendű alperessel szembeni kereset elutasító rendelkezést hatályon kívül helyezte.

A fellebbezés részben alapos.

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, azonban a felperes által fizetendő perköltség és felek által viselt illetékekkel kapcsolatos rendelkezésekkel nem, ezért határozatát a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az elsőfokú bíróság az alkalmazott jogszabályokat ismertette, azokra a másodfokú bíróság csak visszautal azzal, hogy az ügyészről szóló korábban hatályos jogszabály megfelelő megjelölése: a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény (Ütv.).

A felperes által kifogásolt és az ügyész által a letartóztatásának meghosszabbítására irányuló indítvány során elhangzott azon közlés, mely szerint „Maga az ördög áll a bíróság előtt!” közlés kétségkívül szokatlan egy ügyészi indítvány indokolásában. A másodfokú bíróság megítélése szerint alapvetően azt kellett szem előtt tartani, hogy az eljáró ügyész a megfogalmazást, az elhangzásának körülményei, szöveggörnyezete alapján indokolatlanul használta-e, illetve az ügyészi nyilatkozat

megfogalmazásában sértő, bántó jellegű-e.

Mindezek megítélésére elsősorban a Baranya Megyei Bíróság 7.Bny.135/2011/5. számú jegyzőkönyvében foglaltakra támaszkodhatott a bíróság.

A felperes által sérelmezett magatartás idején hatályban volt, a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény (Ütv.) 22. § (2) bekezdése ügyésznek az alkotmányos rendet sértő vagy veszélyeztető személyekkel kapcsolatosan következetes és humánus eljárást írt elő. Ez magában foglalja azt a kötelezettséget is, hogy az eljáró ügyész nyilatkozataival sem alázhatja meg az ügyben érintett terheltet.

Az előzetes letartóztatás meghosszabbítása tárgyában tartott bírósági ülésről készült jegyzőkönyv tartalma alapján megállapítható, hogy az rendkívüli részletességgel tartalmazza az érintettek nyilatkozatait, illetőleg az azokra tett észrevételeket, reakciókat. A jegyzőkönyv tartalma szerint először az ügyész ismertette az indítványát, majd a felperes arra részletesen és hosszan nyilatkozhatott, védője érvelt a mellett, hogy a bizonyítékokat megfelelően meg kellene ismernie a terheltnek és védőjének. Ezt követően adta elő az ügyész az előzetes letartóztatással kapcsolatos érveit, kiemelve ennek során azt, hogy a felperes a terhére rótt bűncselekmények elkövetésében a társaihoz képest kiemelt szereppel bírt, ennek során hangzott el a felperes által kifogásolt kitétel. Ezt követően újra a felperes védője kapott szót és terjesztette elő indítványait, adta elő álláspontját, majd a felperes sérelmezte az ügyészi nyilatkozatot, mellyel kapcsolatosan az eljáró bíró azt rögzítette, hogy az elhangzottakból kizárólag az „ördög” szót értette. Ezután az ügyész elnézést kért arra az esetre, ha a nyilatkozata félreérthető volt.

Az elhangzás körülményei alapján a másodfokú bíróság elsősorban arra következtetett, hogy a sérelmezett kifejezésnek és közlésnek nem volt kiemelt szerepe az elhangzottak között (a bíró nem hallotta, és külön a védő sem reagált).

Az ügyész már az ülésen megindokolta a kifejezés használatot, mely egybe vágott a kifejtett érvrendszerrel, vagyis azzal, miszerint arról akarta meggyőzni a bíróságot, hogy a felperessel szembeni kényszerintézkedés fenntartásának azért van jelentősége, mert kiemelt súlyú, nagy számú cselekményeket róttak a felperes terhére, melyet a törvény jelentős büntetési tétellel fenyeget, másrészt a felperes kiemelt szereppel bírt az elkövetésben.

A szövegbe ágyazott vizsgálat mellett nem lehetett arra következtetni, hogy az erőteljes kifejezést, érvelést az eljáró ügyész teljességgel indokolatlanul vezette elő.

Az elsőfokú eljárás során nem nyert igazolást az, hogy az „ördög” kifejezés elterjedt a rendőrségi szakzsargonban a bünszervezet irányítójának megjelölésére, ugyanakkor a kifejezésnek a mondanivaló felerősítését célzó jellege volt és nem arra irányult, hogy a felperest - az Ütv. előírása ellenére - indokolatlan megaláztatásnak tegye ki. Ebből következően a felperes Ptk. 76. §-a által oltalmazott becsülete és emberi méltósága nem sérült.

A másodfokú bíróság annyiban egyetértett a felperesi fellebbezési állásponttal, hogy a hasonló jellegű ügyészi nyilatkozatok általánosságban nem támogathatók, ugyanakkor az egyedi esetben a fogalomhasználat nem okozott jogsérelmet, ezért az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a felperesi keresetet.

Helytelenül marasztalta az elsőfokú bíróság a felperest az alperes perköltségében, mivel a Legfőbb Ügyészséget képviselő ügyésznek költsége nem merült fel a perben, ezért az erre vonatkozó

rendelkezést a másodfokú bíróság mellőzte.

Az elsőfokú bíróság illetékfizetésre vonatkozó döntése nem volt megfelelően értelmezhető, és a határozat indokolása alapján sem lehetett következtetni a rendelkezés indokaira.

Az elsőfokú bíróság tévesen számította a felperest terhelő kereseti illeték összegét, ezért az elsőfokú határozatot ebben a tekintetben meg kellett változtatni.

Abban az esetben, ha a felperes a személyiségi jogi perben objektív szankciók [Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) - d) pontjai] alkalmazását és nem vagyoni kártérítés megítélését is kéri, arra kell figyelemmel lenni, hogy az objektív szankciók érvényesítése esetén irányadó meg nem határozható pertárgyérték [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdésének b) pont] esetén figyelembe vehető illetékalap (600.000 forint), miként viszonyul a nem vagyoni kártérítés összegéhez. Amennyiben a nem vagyoni kártérítés összege nem éri el a 600.000 forintot, a nem vagyoni kártérítés összegét nem lehet a pertárgyérték számításánál figyelembe venni, ha ennél magasabb akkor csak a nem vagyoni kártérítés összege képezi az illetékfizetés alapját. Az értékek összeszámításának nincs helye, viszont 600.000 forintot el nem érő nem vagyoni kártérítési igény érvényesítésénél a meg nem határozható perérték figyelembe vételével kell eljárni.

Mivel a jelen esetben a nem vagyoni kártérítés összege nem érte el a 600.000 forintot, kizárólag ezen összeg alapulvételével kellett megállapítani a kereseti illetéket, mely 36.000 forint.

A felperes fellebbezése érdemben nem vezetett eredményre, ezért köteles viselni a le nem rótt fellebbezési illetéket is a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

A másodfokú bíróság a helyesen számított kereseti illeték és fellebbezési illeték összeszámított értékének megfizetésére kötelezte a felperest.

Budapest, 2015. október 6.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kisbán Tamás s.k.
előadó bíró

Dr. Hercsik Zita s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő